

Krejčová, Elena

Време (астрономическо и метеорологично)

In: Krejčová, Elena. *Česko-bulharský a bulharsko-český tematický slovník : s úkoly na procvičování slovní zásoby : lexikální minimum ke státní závěrečné zkoušce*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2014, pp. 147-151

ISBN 978-80-210-6742-4; ISBN 978-80-210-6745-5 (online : Mobipocket)

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/130479>

Access Date: 20. 03. 2025

Version: 20220831

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

3. Вре́ме (астрономи́ческо и метеорологи́чно) Čas a počasí

3.1. Сезо́ни, ме́сеци, дни́те на седми́цата

Roční období, měsíce, dny v týdnu

3.1.1. Общи понятия Obecné pojmy

вдру́гиден *adv.* pozitíř

вре́ме *s.* čas: **от ~ на** ~ jednou za čas, čas od času; **~то** **лети́**, **тече́**, **отмина́ва** čas letí, plyne, ubíhá; **има́м доста́тъчно** ~ mám dost času; **пропиля́вам (си)**, **пиле́я (си)**, **уби́вам (си)** ~**то** mrhat časem; mařit, ubíjet, zabíjet čas; **за изве́стно** ~ na určitou dobu; **има́** ~ **за това́** na to je dost času; **ня́мам** ~ nemám čas; **след (изве́стно)** ~ po čase; **в после́дно** ~ v poslední době; **преди́ (изве́стно)** ~ před časem; **прека́рвам** ~ trávit čas; **спече́ля** ~ získat čas; **рабо́тно** ~ pracovní doba; **рабо́тно** ~ (в магази́ните) otevírací hodiny

времетра́ене *s.* doba trvání

вче́ра *adv.* včera

да́та *ž.* datum

ден *m.* den: **през ~/все́ки вто́ри** ~ ob den; **рабо́тен** ~ pracovní den; **почи́вен** ~ den pracovního klidu; **прие́мен** ~ (в учрежде́ние) úřední den; **де́лничен** ~ všední den; **о́нзи** ~ předevcírem; **през ~я́** ve dne

ета́п *m.* období

за́вчера *adv.* předevcírem

кѓ́сно *adv.* pozdě

ме́сец *m.* měsíc

ме́сечен, -чна *adj.* měsíční: **~чна запла́та** měsíční plat

навре́ме *adv.* včas: **то́чно** ~ v pravý čas

нощ *ž.* noc: **през ~та́** v noci

перио́д *m.* doba: **ле́дников** ~ doba ledová

продължи́телност *ж.* trvání

рано *adv.* brzy

сезо́н *m.* období; roční období: **ле́тен** ~ letní období

секунда *ж.* vteřina: **вся́ка** ~ každou vteřinu

срок *m.* 1. lhůta: ~ **за доста́вка** dodací lhůta; ~ **за пла́щане** splatnost; ~**ът изте́че** ~ lhůta vypršela 2. termín: **спа́зя** ~ dodržet termín; **удължа́** ~ prodloužit termín; **преди́ опреде́ления** ~ před stanoveným termínem

траене *s.* trvání

у́тре *adv.* zítra

час *m.* hodina: **ко́лко е ~ът?** kolik je hodin; **то́чно в три ~а́** přesně ve tři hodiny; **след полови́н** ~ za půl hodiny; **прие́мни ~ове́** úřední hodiny

3.1.2. Седмица, дните на седмицата Týden, dny v týdnu

вторник *m.* úterý

неде́ля *ж.* neděle

пе́тък *m.* pátek

понеде́лник *m.* pondělí

седмица *ж.* týden

сря́да *ж.* středa

съ́бота *ж.* sobota

уи́кенд *m.* víkend

четвѐртък *m.* čtvrtek

3.1.3. Сезо́ни, ме́сеци Roční období, měsíce

а́вгуст *m.* srpen

апри́л *m.* duben

деке́мври *m.* prosinec

есе́н *ж.* podzim

лято *s.* léto

май *m.* květen

март *m.* březen

месе́ц *m.* měsíc

но́ември *m.* listopad

окто́ври *m.* říjen

про́лет *ž.* jaro

сезо́н *m.* roční období, sezóna

февруа́ри *m.* únor

ю́ли *m.* červenec

ю́ни *m.* červen

януа́ри *m.* leden

3.2. Вре́ме (метеорологи́чно) Počasí

атмосфе́ра *ž.* atmosféra

безве́трие *s.* bezvětří

бу́ря *ž.* bouře: **сне́жна** ~ sněhová bouře

вале́жи *m. mn.* srážky

ветре́ц *m.* vánek

ветрови́то *adv.* větrno: **навъ́н е** ~ venku je větrno

ви́елица *ž.* sněhová bouře, vánice

вихру́шка *ž.* vichřice

ви́хър *m.* vichřice

вла́га *ž.* vlhkost

вла́жност *ž.* vlhkost: ~ **на въ́здуха** vlhkost vzduchu

вре́ме *s.* počasí: **променли́во/непостоя́нно/ма́ртенско** ~ proměnlivé/aprílové počasí; **дъждо́вно** ~ deštivé počasí; **прогно́за за** ~**то** předpověď počasí; **в тако́ва** ~ za takového počasí; **неблагоприя́тно** ~ nepříznivé počasí

вятър *m.* vítr: **ду́ха** ~ fouká vítr

горещо *adv.* horko

град *m.* kroupy: **вали́** ~ padají kroupy

градúшка *ž.* krupobití

гръм *m.* hrom

гръмоте́вица *ž.* hrom

дъга *ž.* duha

дъжд *m.* déšť: **тропи́чески** ~ tropický déšť; **проли́вен/поро́ен** ~ liják; **вали́** ~ prší

же́га *ž.* horko

за́дух *m.* dusno

зато́пяне *s.* oteplení: **глоба́лно** ~ globální oteplení

кли́мат *m.* podnebí: **уме́рен** ~ mírné podnebí; **мо́рски, континента́лен** ~ přímořské, vnitrozemské podnebí

климати́чен, -чна *adj.* podnebný: **~чни по́яси** podnebné pásy

преваля́ване *s.* přeháňka

лед *m.* led

ло́ква *ž.* louže

мраз *m.* mráz

мъгла *ž.* mlha

мъгли́во *adv.* mlhavo

мъ́лния *ž.* blesk

небе́ *s.* obloha

о́блак *m.* mrak

о́блачно *adj.* zamračeno

поле́дица *ž.* náledí

роса́ *ž.* rosa

ръме́не *s.* mrholení

светка́вица *ž.* blesk

скреж *ž.* námraza

снежинка *ž.* sněhová vločka

сняг *m.* sníh: **снегът се топи** sníh taje; **вали** ~ sněží

студ *m.* mráz

студено *adv.* zima

суша *ž.* sucho

топло *adv.* teplo

3.2.1. Природни бедствия Přírodní katastrofy

бедствие *s.* katastrofa: **природни** ~ я přírodní katastrofy

вулкан *m.* sopka: **действащ** ~ činná sopka; **изгаснал** ~ vyhaslá sopka; **изригване на** ~ výbuch sopky

земетресение *s.* zemětřesení: **внезапно, силно** ~ náhlé, silné zemětřesení

катастрофален, -лна *adj.* katastrofální: ~**лни последици** katastrofální následky

лави́на *ž.* lavina: **снежна** ~ sněhová lavina

метеорит *m.* meteorit

наводнение *s.* povodeň, záplavy

пожар *m.* požár

свличане *s.* sesuv: ~ **на почва** sesuv půdy

торнадо *s.* tornádo

ураган *m.* hurikán, tornádo

цунами *s.* tsunami